

Εσοδεία 2022

Κύριο καιρικό χαρακτηριστικό της εσοδείας 2022 για την Ελλάδα ήταν ο ήπιος, τουλάχιστον στις περισσότερες περιοχές, χειμώνας. Η καιρικές συνθήκες του, όμως, διείσδυσαν στην άνοιξη, παρασύροντας και τον αμπελουργικό κύκλο προς το πιο όψιμο (με εξαιρέσεις). Ευεργετικά ήταν τα αρκετά υδατικά αποθέματα, που τόνωσαν ποσοτικά την παραγωγή. Ένα ήπιο καλοκαίρι, χωρίς έντονους καύσωνες, συντήρησε την οψιμότητα σε πολλές περιοχές. Βροχοπτώσεις κατά τον τρύγο επηρέασαν σε αρκετές περιπτώσεις την παραγωγή των όψιμων ποικιλιών, μιας εσοδείας που χαρακτηρίζεται καλή έως πολύ καλή, σπάνια εξαιρετική, ανάλογα και με την περιοχή. Αξιοσημείωτες είναι οι απαιτήσεις που δημιουργήθηκαν κατά περιόδους και δη αυτήν του τρύγου, που σε αρκετές περιοχές διάρκεσε πολύ περισσότερο από το συνηθισμένο, δημιουργώντας ανάγκη δεύτερων και τρίτων επισκέψεων ακόμα και ανά αμπελοτεμάχιο της ίδιας ποικιλίας. Τελικά, ευνόησε, μάλλον, όσους ρίσκαραν, δηλαδή περίμεναν για να τρυγήσουν τις όψιμες ποικιλίες. Τέλος, ένα ιδιαίτερο στοιχείο που διακρίνει αρκετά κρασιά του 2022, ίσως και περισσότερα από όσα αναφέρθηκε, αφού για κάποιων περιοχών δεν επισημαίνεται αλλά συμπεραίνεται, είναι το ψηλότερο, συγκριτικά, pH. Αυτό καθιστά τα κρασιά πιο «έτοιμα», δηλαδή πιο ευπρόσιτα νωρίτερα.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Καβάλα

Η έναρξη της βλαστικής περιόδου των αμπελιών στους πρόποδες του Παγγαίου έγινε αρχές με μέσα Απριλίου, λίγες ημέρες πιο πίσω από το κανονικό. Στη συνέχεια, κατά τη διάρκεια της άνοιξης και μέχρι το μήνα Ιούνιο, ο καιρός ήταν πολύ δροσερός, με αρκετές βροχές, που εξασφάλισαν τη σωστή ποσότητα νερού για την ανάπτυξη της αμπέλου, χωρίς ασθένειες. Ο ήπιος καιρός συνεχίστηκε μέχρι τα τέλη Ιουνίου, ενώ ακολούθησε ο αρκετά ζεστός Ιούλιος με ικανοποιητικές βροχοπτώσεις. Η ωρίμαση των σταφυλιών ξεκίνησε στο τέλος Ιουλίου. Ο τρύγος των λευκών ποικιλιών άρχισε στις 17 Αυγούστου και ολοκληρώθηκε στις 26 Σεπτεμβρίου. Η ωρίμαση των λευκών σταφυλιών δεν ήταν ομοιογενής, λόγω των ιδιαίτερων καιρικών συνθηκών, οπότε χρειάστηκαν αρκετές δειγματοληψίες και συνεχείς γευστικές δοκιμές του καρπού για τον καθορισμό του τρύγου κάθε ποικιλίας. Οι λευκοί οίνοι του 2022 είναι πολύ αρωματικοί, λόγω των σχετικά χαμηλών θερμοκρασιών κατά την περίοδο του τρύγου και έχουν καλή δομή και ισορροπημένη οξύτητα. Ο τρύγος των ερυθρών ποικιλιών άρχισε στις 18 Αυγούστου και ολοκληρώθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου. Οι ερυθροί οίνοι είναι αρωματικοί, φρουτώδεις, με έντονο χρώμα και καλή παρουσία φαινολικών συστατικών, βελούδινη αίσθηση και εξαιρετική δομή. Σε γενικές γραμμές, η εσοδεία του 2022 χάρισε οίνους υψηλής ποιότητας, που χαρακτηρίζονται από πλούσια, αρωματική και βελούδινη γεύση, η οποία οφείλεται στις συνθήκες ωρίμασης των σταφυλιών και στη χαμηλή στρεμματική απόδοση, όπου υφίσταται. Η ποσότητα είναι μικρότερη από αυτήν του 2021. Έτσι, το 2022 χαρακτηρίζεται οινικά ως καλή χρονιά για την περιοχή του Παγγαίου, παρά τις ιδιαίτερες καιρικές συνθήκες που επικράτησαν τον Ιούλιο και τον Αύγουστο. Αυτό, τουλάχιστον, είναι το αποτέλεσμα μιας σωστής διαχείρισης της αμπέλου με απαραίτητους διαφορετικούς τρύγους σε ίδια αμπελουργικά τεμάχια ίδιας ποικιλίας, ανάλογα και με το βαθμό ωρίμασης των σταφυλιών. Συνεπώς, μιλάμε για χρονιά του αμπελουργού και του οινοποιού, ταυτόχρονα.

Δράμα

Η αμπελουργική χρονιά της εσοδείας 2022 ξεκίνησε ομαλά, με μη ιδιαίτερα βαρύ, αλλά παρατεταμένο χειμώνα, με σχετικά χαμηλές για την περιοχή θερμοκρασίες μέχρι τα τέλη Απριλίου, που κατέδειξαν μία όψιμη χρονιά. Οι συνθήκες για τη Δράμα βροχές του Μαΐου δεν ήταν πολύ έντονες και δεν δημιούργησαν ιδιαίτερη πίεση όσον αφορά τον περονόσπορο. Οι ψηλές θερμοκρασίες των αρχών Ιουλίου δεν συνεχίστηκαν και ο τρύγος εξελίχθηκε με δροσερό για την περιοχή καιρό, οπότε η οψιμότητα διατηρήθηκε και σε κάποια αμπέλια έφτασε και το μισό μήνα παραπάνω συγκριτικά με το 2021. Οι στρεμματικές αποδόσεις ήταν κοντά στο μέσο όρο της δεκαετίας και ο τρύγος ξεκίνησε στις 08 Αυγούστου με τις διεθνείς ποικιλίες και ολοκληρώθηκε με του αγιωργίτικου ένα μήνα μετά. Λόγω δροσερών συνθηκών, υψηλό διατηρήθηκε το αρωματικό δυναμικό των λευκών σταφυλιών, καθώς και των κόκκινων που τρυγήθηκαν για ροζέ κρασιά, με φρεσκάδα, φινέτσα και ποσότητα που αυξήθηκε κατά 5-7% περίπου σε σχέση με πέρυσι. Περιέργως, η οξύτητα είναι ελαφρώς χαμηλότερη από του 2021, ενώ βελούδινη είναι η υφή και καλός ο όγκος των λευκών και των ροζέ κρασιών, με τα πρώτα ισάξια και τα δεύτερα καλύτερα από του 2021. Για τα κόκκινα σταφύλια τα πράγματα ήταν λίγο πιο δύσκολα όσον αφορά την επιλογή των ημερομηνιών του τρύγου τους, κυρίως λόγω καθυστερημένης φαινολικής ωρίμασης, ενώ η ποσότητα παραγωγής τους αυξήθηκε κατά 3-4% περίπου. Χρειάστηκε υπομονή, αλλά τελικά τα όχι και τόσο γεμάτα ή συμπυκνωμένα ερυθρά κρασιά έχουν σύνθετο και πολυεπίπεδο αρωματικό προφίλ, με φρούτο που κυριαρχεί και στο στόμα, όντας ευχάριστα έως απολαυστικά. Είναι, ίσως, πιο «έτοιμα», λόγω εμφάνισης ψηλότερου pH σε σχέση με το σύνηθες, κάτι που ισχύει και για τα κρασιά των υπόλοιπων χρωμάτων της Δράμας εσοδείας 2022.

Θεσσαλονίκη

Η εσοδεία 2022 ήταν σε γενικές γραμμές όψιμη. Τα υδατικά αποθέματα άρχισαν να ενισχύονται από τον Οκτώβριο του 2021, πράγμα καλό μετά το θερμό και άνυδρο καλοκαίρι της ίδιας χρονιάς. Ο χειμώνας που ακολούθησε ήταν ήπιος, χωρίς ακραίες θερμοκρασίες και χωρίς χιόνι. Γύρω στην αλλαγή της χρονιάς παρατηρήθηκαν βροχοπτώσεις, που δυσκόλεψαν την πρόσβαση στον αμπελώνα και καθυστέρησαν το κλάδεμα. Το Μάρτιο του 2022 χαμηλές θερμοκρασίες καθυστέρησαν, με τη σειρά τους, την έκπτυξη οφθαλμών κατά 15 περίπου ημέρες, φτάνοντας την στην τελευταία εβδομάδα του μήνα. Τους υπόλοιπους μήνες της άνοιξης σημειώθηκαν αρκετές βροχοπτώσεις και οι θερμοκρασίες κυμάνθηκαν σε φυσιολογικά επίπεδα, βοηθώντας στην ευνοϊκή ανάπτυξη των φυτών. Η άνθιση καθυστέρησε κατά μία εβδομάδα (μέσα Μαΐου), ενώ το καλοκαίρι επικράτησαν φυσιολογικές για την εποχή αυτή θερμοκρασίες, χωρίς ακραία καιρικά φαινόμενα. Ωφέλιμες για την ωρίμαση βροχοπτώσεις σημειώθηκαν κατά τον Ιούνιο και τον Ιούλιο, στα μέσα του οποίου έγινε ο περκασμός. Ο Αύγουστος ξεκίνησε με ευνοϊκές θερμοκρασίες για το τελικό στάδιο της ωρίμασης, ενώ τις πρώτες μέρες του τρίτου δεκαημέρου του, όπως και κατά τις πρώτες ημέρες του Σεπτεμβρίου σημειώθηκαν σημαντικές βροχοπτώσεις, καθυστερώντας τον τρύγο κατά μία εβδομάδα, χωρίς σημαντικές ζημιές (το μεγαλύτερο μέρος των λευκών ποικιλιών είχε ήδη τρυγηθεί). Εν γένει, ο τρύγος του 2022 ήταν απαιτητικός, αλλά η σωστή διαχείριση της άρδευσης (μιας και έντονες βροχοπτώσεις έκαναν την εμφάνισή τους), το αμμώδες έδαφος της περιοχής, καθώς και η κλίση του, όπου υπήρχε, έδρασαν κατευναστικά στον αμπελώνα. Το έδαφος και τα φυτά δεν βρέθηκαν κορεσμένα από υπερβολική άρδευση, οπότε δεν δημιουργήθηκαν προβλήματα διάβρωσης, οπότε τα δεύτερα δεν απορρόφησαν περίσσεια νερού ώστε να υπάρξουν ζητήματα στην ωρίμαση και στην υγιεινή των

σταφυλιών. Λίγο πριν τα μέσα Αυγούστου ξεκίνησε ο τρύγος με τις λευκές διεθνείς ποικιλίες και αργότερα τις ερυθρές και τη Μαλαγουζιά, για να ακολουθήσουν οι υπόλοιπες ελληνικές ποικιλίες στις αρχές με μέσα Σεπτεμβρίου, με τελευταίο το ξινόμαυρο, στο τρίτο δεκαήμερο του ίδιου μήνα. Τα λευκά και τα ροζέ κρασιά εμφανίζουν πλούσια ποικιλιακά αρώματα και γεμάτη γεύση, ενώ τα ερυθρά πολύ καλή φαινολική ωρίμαση, συμπύκνωση σε ποικιλιακά αρώματα και καλή δομή.

Γουμένισσα

Αρκετά ήπιος ήταν ο χειμώνας και ο πρώτος μήνας της άνοιξης στη Γουμένισσα το 2022, με όψιμες χιονοπτώσεις και παράταση της βλάστησης. Ανάλογα ήπιος και χωρίς ιδιαίτερες βροχοπτώσεις διατηρήθηκε ο καιρός και από τον Απρίλιο έως τον Ιούνιο, με τη βλάστηση των αμπελιών να καθυστερεί λόγω των όψιμων χιονοπτώσεων και των ήπια χαμηλών θερμοκρασιών, με παγετούς μόνο κατά τόπους. Από το δεύτερο μήνα του, τον Ιούλιο, το καλοκαίρι εξελίχθηκε ομαλά, με αρκετή ζέστη αλλά χωρίς έντονους καύσωνες, γεγονός που βοήθησε στην επιτάχυνση της ωρίμασης. Κατά το Σεπτέμβριο, όμως, βροχοπτώσεις επηρέασαν την ωρίμαση των όψιμων ποικιλιών, με αποτέλεσμα την καθυστέρησή της για μερικές ημέρες, με αποτέλεσμα ανάλογη καθυστέρηση και στον τρύγο. Παρ' όλα αυτά, οι εν λόγω συνθήκες δεν επηρέασαν την ποιότητα των σταφυλιών και την κατάσταση της υγείας τους. Η εσοδεία 2022 ήταν παραγωγική, περίπου στο +10% σε σύγκριση με το 2020, καθώς το 2021 δεν μπορεί να αποτελέσει έτος σύγκρισης, λόγω ακραίων καιρικών συνθηκών, όπως ήταν οι καύσωνες. Η ποιότητα του σταφυλιού ήταν καλή έως πολύ καλή, όπως και η τεχνολογική ωρίμασή του. Για τις ερυθρές ποικιλίες η εικόνα της ποιότητας αγγίζει αυτή του 2019, που ήταν άριστη. Τα λευκά κρασιά των πρώιμων ποικιλιών, όπως Sauvignon Blanc, Chardonnay και ασύρτικο έχουν εξαιρετικό αρωματικό δυναμικό και πολύ καλή οξύτητα. Οι υπόλοιπες ποικιλίες έδωσαν λιγότερο αρωματικούς λευκούς οίνους, τουλάχιστον σε σχέση με της περσινής χρονιάς, αλλά και αυτοί έχουν καλή οξύτητα. Τα ερυθρά κρασιά έχουν ώριμες τανίνες καλής ποιότητας. Οι ποικιλίες Cabernet Sauvignon και Merlot έδωσαν οίνους με πολύ καλό χρώμα και πλούσιο σώμα, ενώ τα κρασιά από ξινόμαυρο κυμάνθηκαν σε καλό επίπεδο ποιότητας, υψηλότερο από αυτό της περσινής εσοδείας.

Αμύνταιο

Ο χειμώνας πριν την εσοδεία 2022 ήταν τυπικός για το Αμύνταιο, με σχετικά χαμηλές θερμοκρασίες, ικανοποιητικές βροχοπτώσεις και χιονοπτώσεις, επιτρέποντας στα φυτά να ξεκουραστούν και στο έδαφος να αναπληρώσει τα υδατικά του αποθέματα. Η άνοιξη μπήκε χειμωνιάτικα, με το Μάρτιο να είναι από τους ψυχρότερους όλων των εποχών, αλλά χωρίς βροχοπτώσεις. Αυτό συνέβαλλε στην οψιμότερη έκπτυξη των οφθαλμών κατά 7 ημέρες από το συνηθισμένο για την περιοχή, κάτι που συνεχίστηκε και στην άνθιση. Στη συνέχεια, ο καιρός ήρθε στα φυσιολογικά για την εποχή και την περιοχή επίπεδα, με ζεστό και ξηρό Μάιο. Πολύ ψηλές και οι θερμοκρασίες του Ιουνίου, τις οποίες διέκοψε ένα έντονο επεισόδιο χαλαζόπτωσης, ευτυχώς πριν την άνθιση (εκτός αυτής του σαρντονέ), καταστρέφοντας μόνο το 20% περίπου της παραγωγής στην καρπόδεση. Μικρότερη, δηλαδή, ζημιά από αυτή που θα γινόταν εάν έβρισκε την άνθιση σε εξέλιξη. Σχετικά δροσερός ο Ιούλιος είχε εναλλαγές ημερών παρατεταμένης ζέστης και ξηρασίας με βροχοπτώσεις. Τριάντα ημέρες ξηρασίας, σε συνδυασμό με σχετικά ψηλές θερμοκρασίες, χωρίς βέβαια να συγκρίνονται με του 2021, δοκίμασαν τα φυτά, ευτυχώς χωρίς να τα καταπονήσουν ιδιαίτερα. Από τις 10 Αυγούστου και μετά ο συνδυασμός κύματος βροχοπτώσεων και σχετικά χαμηλών θερμοκρασιών τρόμαξε τους παραγωγούς, διότι οι

πρώιμες ποικιλίες βρίσκονταν στο στάδιο της τελικής ωρίμασης και ήταν περισσότερο ευαίσθητες στις σήψεις. Η συγκομιδή ξεκίνησε στις 21/08, με Traminer αντί του καθιερωμένου Sauvignon Blanc και μικρές αποδόσεις λόγω χαλαζιού. Περιορισμένες ήταν χρονικά οι καιρικές χαραμάδες για ενδεδειγμένο τρύγο και ο αλγόριθμος επιλογής των αμπελώνων προς τρύγο είχε πολλές παραμέτρους, επιβάλλοντας προσεκτική επιλογή των αμπελουργών όσον αφορά τα προβληματικά σταφύλια. Πρωτόγνωρες συνθήκες με ομίχλη και εικόνες Οκτωβρίου επηρέασαν αρνητικά. Τα πολλά «σταμάτα - ξεκίνα» στον τρύγο τελείωσαν περί τις 5 Σεπτεμβρίου. Τότε ο καιρός άνοιξε και ο ευεργετικός, γνωστός βοριάς του Αμυνταίου φύσηξε, ευνοώντας τα μη τρυγημένα σταφύλια, που χαιρόνταν και χαμηλές θερμοκρασίες νύχτας. Οι ποικιλίες με τα περισσότερα προβλήματα λόγω βροχοπτώσεων ήταν η μαλαγουζιά, το ασύρτικο και το σιρά, αλλά όπου έγινε σωστή επιλογή τα προβληματικά σταφύλια δεν έφτασαν στα οινοποιεία. Σε αυτές τις ποικιλίες, το σταφύλι που παρέμεινε στα φυτά βγήκε κερδισμένο, αφού ο Οκτώβριος είχε εξαιρετικό καιρό και λίγες βροχοπτώσεις, συμβάλλοντας ώστε ο τρύγος να τελειώσει ομαλά, με εξαιρετικά, μάλιστα, αποτελέσματα. Τα αρώματα του σταφυλιού ευνοήθηκαν από το σχετικά δροσερό καλοκαίρι, που συνέβαλε και στη διατήρηση ψηλής οξύτητας. Οι δε έντονες βροχοπτώσεις αύξησαν το pH του γλεύκους και επηρέασαν τις αποδόσεις των αμπελώνων, αυξάνοντας τις ελαφρώς, βοηθώντας τους παραγωγούς να μετριάσουν ως ένα βαθμό τη ζημιά από το χαλάζι. Οι θερμοκρασιακές διαφορές ημέρας και νύχτας το Σεπτέμβριο ευνόησαν τις όψιμες ποικιλίες και ιδιαίτερα το ξινόμαυρο, που συγκέντρωσε περισσότερα σάκχαρα και ανθοκυάνες. Εντέλει, η εσοδεία 2022 για το Αμύνταιο έδωσε κρασιά με πλούσια αρώματα και φαινολικά στοιχεία, κανονικό προς μειωμένο αλκοόλ, ψηλή ολική οξύτητα, αλλά και μη σύνηθες για την περιοχή ψηλό pH, που είναι και το ιδιαίτερο χαρακτηριστικότερο της εν λόγω χρονιάς, δίνοντας στα κρασιά μια ιδιαιτερότητα.

Νάουσα

Βαρύς ο χειμώνας του 2022 στη Νάουσα, με έντονο κρύο, χιονισμένες βουνοκορφές και διαστήματα με βροχές, δηλαδή καιρός ό,τι πρέπει για ξεκουραστικό λήθαργο της αμπέλου και στη συνέχεια για αύξηση της γονιμότητας των οφθαλμών, οψιμότερη κατά μια εβδομάδα έκπτυξη, στις 8 Απριλίου —που ήταν και ομοιόμορφη— και εμπλουτισμό του υδατικού ορίζοντα. Μέχρι τις 9 Μαΐου η άνοιξη ήταν αρκετά πιο ψυχρή και ξηρή από το σύνηθες, ενώ μετά οι θερμοκρασίες ήταν οι τυπικές της εποχής για την περιοχή. Η ανθοφορία επήλθε αναμενόμενα, στις 20 Μαΐου. Το καλοκαίρι ήταν ήπιο, με εξαίρεση τον καύσωνα του πρώτου 15ήμερου του Αυγούστου και τα 100mm βροχής στις αρχές Σεπτεμβρίου, ενός μήνα με κατά τα άλλα χαμηλές θερμοκρασίες τη νύχτα, ηλιοφάνεια την ημέρα και ήπιο βόρειο άνεμο. Αποτέλεσμα η οψίμιση του μεγαλύτερου μέρους της συγκομιδής σε σχέση με άλλες χρονιές και ο κατά πολύ μακρότερος τρύγος, με αλλαγές στη σειρά τρυγητού ανάμεσα στις ποικιλίες σε σχέση με το σύνηθες και το ξινόμαυρο να πιέζεται, λόγω βροχών, περισσότερο από άλλες ποικιλίες. Ο χειμώνας του 2022 αύξησε τη γονιμότητα των οφθαλμών, που με τη συμβολή της βροχόπτωσης στις αρχές Σεπτεμβρίου οδήγησαν σε αύξηση παραγωγής περί το 12%. Η αμπελουργική χρονιά που οδήγησε στην εσοδεία 2022 ήταν από τις λίγες που καιρικά όλα κύλησαν φυσιολογικά, δηλαδή κάθε εποχή ήταν τυπική, με τα θετικά και αρνητικά της. Από άποψη φυτοϋγείας η ποιότητα των σταφυλιών ήταν άριστη για όλες τις ποικιλίες. Οι συνθήκες ευνόησαν την ολοκλήρωση του περκασμού και τον καλό χρωματισμό των σταφυλιών, αλλά οι αρνητικές επιπτώσεις της έντονης βροχόπτωσης στη καρδιά του τρύγου ήταν παρούσες. Το δροσερό καλοκαίρι θεωρείται κομβικό σημείο για τα σταφύλια του 2022. Τα κρασιά της εσοδείας αυτής από τη Νάουσα, τόσο από ξινόμαυρο, όσο και από γαλλικές

ποικιλίες, έχουν καλό αλκοόλ και αρώματα και καλά φαινολικά στοιχεία (τα ερυθρά). Αξιοσημείωτο είναι δε πως έχουν πιο υψηλό pH από πέρυσι.

Βελβεντός

Ο χειμώνας του 2022 ήταν ήπιος για το Βελβεντό. Όψιμες, όμως, παγωνιές νωρίς την άνοιξη έκαναν τον βλαστικό κύκλο να ξεκινήσει με καθυστέρηση. Βροχές στις αρχές Ιουνίου έδωσαν καλά υδατικά αποθέματα, αλλά ευνόησαν τον περονόσπορο που ξεκίνησε πρώιμα και παρέμεινε στο αμπέλι μέχρι το τέλος της αμπελουργικής αυτής χρονιάς. Χαλαζόπτωση μετά τα μέσα Αυγούστου άφησε τα ίχνη της στο φύλλωμα των φυτών. Έντονες βροχοπτώσεις στις αρχές Σεπτεμβρίου, δηλαδή λίγο πριν από τον τρύγο του 2022, δυσκόλεψαν πολύ την ομαλή ωρίμαση των σταφυλιών, ενώ έθρεψαν τον περονόσπορο. Η εσοδεία 2022 έδωσε λευκά και ροζέ κρασιά με καλή αρωματική ένταση, μέτριο αλκοόλ και γεμάτο στόμα. Καλά είναι και τα ερυθρά κρασιά, εφόσον προήλθαν από σταφύλι που τρυγήθηκε αρκετά μετά τις βροχές, οπότε ωρίμασε καλά.

ΗΠΕΙΡΟΣ

Μέτσοβο

Βαρύς και πάλι ο χειμώνας στο Μέτσοβο και το 2022, με πολύ χαμηλές θερμοκρασίες, σε συνηθισμένα όμως για την περιοχή επίπεδα και αρκετές χιονοπτώσεις. Περισσότερες δε οι βροχές το Φεβρουάριο σε σχέση με του 2021. Ο Μάρτιος ήταν σαν χειμερινός μήνας, καθυστερώντας την έναρξη του βλαστικού κύκλου. Από τα τέλη Απριλίου και καθ' όλο το Μάιο το σκηνικό άλλαξε δραματικά, με τις θερμοκρασίες να ανεβαίνουν σταδιακά και τις βροχοπτώσεις να είναι περιορισμένες. Ιούνιος και Ιούλιος κινήθηκαν στο πεδίο των χαρακτηριστικών της περιοχής, με δροσερές νύχτες και ελαφρώς κρύες για την εποχή ημέρες, δίνοντας ιδανικές συνθήκες για την ωρίμαση των σταφυλιών. Η μεγάλη διαφοροποίηση της χρονιάς 2022 έγινε τον Αύγουστο, με τις βροχοπτώσεις να κάνουν την εμφάνισή τους πιο έντονα μετά τα μέσα του μήνα, ενώ και οι θερμοκρασίες κινήθηκαν σε χαμηλά για την εποχή αυτή επίπεδα. Έπειτα από μικρό κύμα κακοκαιρίας στις αρχές Σεπτεμβρίου ο καιρός επανήλθε σε πιο καλοκαιρινή διάθεση, επιτρέποντας στα σταφύλια να ωριμάσουν άριστα. Ο τρύγος ξεκίνησε στις 16 Σεπτεμβρίου και ολοκληρώθηκε την πρώτη εβδομάδα του επόμενου μήνα. Η παραγωγή είχε υψηλή σακχαροπεριεκτικότητα, αλλά και οξύτητα, με όλα τα σταφύλια σε άριστη υγιεινή κατάσταση, παρά τις δύσκολες καιρικές συνθήκες πριν την έναρξη του τρύγου. Πρόκειται, λοιπόν, για εξαιρετική εσοδεία για τα ερυθρά κρασιά, τα οποία έχουν πλούσιο φαινολικό δυναμικό και καλή οξύτητα. Τα δε λευκά του 2022 έχουν πλούσιο αρωματικό χαρακτήρα και εκφραστικό στόμα.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Καρδίτσα

Στην αμπελουργική περιοχή της Καρδίτσας και πιο συγκεκριμένα στη ζώνη ΠΟΠ Μεσενικόλας, οι βροχές ήταν λιγότερες την άνοιξη του 2022. Το ακόλουθο καλοκαίρι ήταν ήπιο, ενώ οι βροχοπτώσεις ήταν ελάχιστες και τα επίπεδα υγρασίας χαμηλά. Κατά την ωρίμαση οι θερμοκρασίες ήταν ψηλές και κανονικές κατά τον τρύγο, ο οποίος έδωσε

ποσότητα παραγωγής κατά περίπου 30% περισσότερη από του 2021, με ποιότητα κατά πολύ ανώτερη.

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ

Βόρεια Εύβοια

Περίεργος τρύγος, για γερά νεύρα πολύ διαβασμένων αμπελουργών και οινοποιών ήταν αυτός του 2022 για τη Βόρεια Εύβοια, αφού η διάρκειά του, από ένα δεκαπενθήμερο, που είναι συνήθως, απαίτησε πολλή υπομονή. Πιο αναλυτικά, ο χειμώνας ξεκίνησε δυνατά, θυμίζοντας κάτι από τα παλιά, με αρκετές βροχές και χιονοπτώσεις (3 φορές). Η δε άνοιξη ήταν εξαιρετική. Η βλάστηση έγινε καθυστερημένα, ενώ η ανθοφορία ξεκίνησε δίχως προβλήματα από ασθένειες. Το καλοκαίρι άρχισε με σχεδόν παντελή έλλειψη καυσώνων, ενώ ευεργετικές ήταν οι νυχτερινές δροσιές. Στη συνέχεια, όμως, επεφύλαξε δυσάρεστες εκπλήξεις. Ελάχιστες βροχές που δημιούργησαν πολλές πρωινές υγρασίες και ημερήσιες θερμοκρασίες πάνω από 30°C οδήγησαν σε ένα καταστροφικό συνδυασμό, ιδανικό για εμφάνιση όψιμου περονόσπορου, ο οποίος επηρέασε έντονα μερικές ευαίσθητες ποικιλίες και οδήγησε σε μείωση της παραγωγής έως και 40%. Με πολλή δουλειά, αρκετά ραντίσματα και συνεχή εγρήγορση τα αμπέλια προφυλάχθηκαν, ώστε να μην αντιμετωπίσουν, τελικά, κάποιο ουσιαστικό πρόβλημα. Ο κατά 10 ημέρες οψιμότερος τρύγος ξεκίνησε διερευνητικά στις 22 Αυγούστου και κράτησε έως τις 30 Οκτωβρίου, δίνοντας σαφώς πολύ περισσότερο σταφύλι από το 2021, όπου η ποσότητα ήταν εξαιρετικά μειωμένη. Η ποιότητα δε της πρώτης ύλης ήταν εξαιρετική, με τις ερυθρές ποικιλίες να ωριμάζουν εξαιρετικά και σε κάθε επίπεδο και τις λευκές να έχουν καλό φρούτο, αλλά μειωμένη οξύτητα. Εξαιρετικά, λοιπόν, τα ροζέ και τα ερυθρά κρασιά (τα τελευταία με πολύ καλή εκτίμηση όσον αφορά την παλαιώσή τους) και πολύ καλά τα φρουτώδη λευκά εσοδείας 2022 από τη Βόρεια Εύβοια.

Φθιώτιδα

Από τις αρχές του 2022 και μέχρι τον Απρίλιο οι θερμοκρασίες ήταν ιδιαίτερα χαμηλές, με πολύ χιόνι κατά κύματα. Έτσι, τόσο η έναρξη της βλαστικής περιόδου όσο και η άνθιση (Απρίλιος) καθυστέρησαν. Ήπιο το καλοκαίρι, ενώ οι συνήθεις βροχές τον Ιούνιο οδήγησαν τις ρώγες σε ομαλή ανάπτυξη έως και την ωρίμαση. Απουσία βροχών τις κοντινές στον τρύγο εβδομάδες προστάτεψε τις ευαίσθητες λευκές ποικιλίες από ασθένειες μυκήτων. Ανάλογες ήταν οι θερμοκρασίες και κατά τον τρύγο, με ολιγοήμερο καύσωνα και λίγες βροχές τον Αύγουστο και το Σεπτέμβριο. Η οψίμιση, τελικά, καλύφθηκε και ο τρύγος ξεκίνησε τις συνήθεις ημερομηνίες, αρχικά με διεθνείς λευκές ποικιλίες και ρομπόλα, στη συνέχεια με τις υπόλοιπες λευκές και αργότερα με τις ερυθρές, τελειώνοντας στα τέλη Σεπτεμβρίου με τις όψιμες ερυθρές. Σε σχέση με την κατά πολύ μειωμένη παραγωγή του 2021, η εσοδεία 2022 παρουσίασε αύξηση στην ποσότητα παραγωγής κατά 50% περίπου, φέρνοντάς τη στα επίπεδα του 2020, με άριστης ποιότητας καρπό, πολύ καλής ισορροπίας ανάμεσα σε σάκχαρα και οξύτητα και εξαιρετική φαινολική ωρίμαση. Οπότε τα κρασιά εσοδείας 2022 έχουν πλούσιο αρωματικό προφίλ και καλή ισορροπία ανάμεσα σε αλκοόλ και οξύτητα.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Νεμέα

Ο χειμώνας του 2022 στη Νεμέα παρουσίασε χαμηλές θερμοκρασίες και υψηλά επίπεδα βροχοπτώσεων. Οδήγησε, έτσι, σε οψίμιση, έντονη διαφοροποίηση ανάμεσα στους οφθαλμούς και αρκετό φορτίο στα πρέμνα. Η άνοιξη ήταν ήπια, με λίγες βροχές και απουσία ασθενειών στο αμπέλι. Το καλοκαίρι είχε ήπιες θερμοκρασίες, χωρίς καύσωνες και ήταν ξηρό, με εξαίρεση το τελευταίο δεκαήμερο του Αυγούστου, που καθημερινά σημειώθηκαν βροχές και υγρασία. Αποτέλεσμα ήταν η εμφάνιση προσβολών βοτρυτή κυρίως στα πεδινά αγιωργίτικα. Ο τρύγος σε κάποιες περιπτώσεις ήταν όψιμος, μετά τα μισά Σεπτεμβρίου, ξηρός και με ψηλές θερμοκρασίες, ενώ αλλού διεξήχθη νωρίς, διότι εκτιμήθηκε πως αν τα σταφύλια παρέμεναν για περισσότερο διάστημα στο αμπέλι θα χαλούσαν. Σαφώς, σε μεμονωμένες περιπτώσεις η εμφάνιση βοτρυτή υποβάθμισε τα σταφύλια και αποτέλεσε σημαντικό κριτήριο για τον καθορισμό της ημερομηνίας τρυγητού. Ποσοτικά, το αγιωργίτικο κινήθηκε σε ψηλότερα από του 2021 επίπεδα, σε κάποιες περιπτώσεις ως και 30-40%, κυρίως στα ορεινά της ζώνης. Καλή και εύκολη η ωρίμασή του, παρά την οψιμότητα, με σάκχαρα και οξύτητα σε ικανοποιητικά επίπεδα, μέτριο φαινολικό δυναμικό και ώριμα γίγαρτα. Τα ερυθρά κρασιά διακρίνονται από μέτρια έως καλά αρώματα, μέτριο φαινολικό δυναμικό και ικανοποιητική οξύτητα, που τους προσθέτει ζωηράδα. Κρασιά αποκλειστικά από μεμονωμένα αμπελοτεμάχια δείχνουν και καλό δυναμικό παλαίωσης.

Αιγιαλεία

Παρότι η ξηρασία της περσινής εσοδείας συνεχίστηκε και κατά τη διάρκεια αυτής του 2022, οι θερμοκρασίες κυμάνθηκαν στα όρια των αναμενόμενων καλοκαιρινών, χωρίς ιδιαίτερους καύσωνες. Ωστόσο, οι έντονες κατά τόπους βροχοπτώσεις κατά τον τρύγο δημιούργησαν μερικά προβλήματα, κυρίως στις πρώιμες ποικιλίες, ενώ η βασική ποικιλία της περιοχής, ο ροδίτης, ωρίμασε κανονικά. Η εσοδεία 2022 ήταν εξαιρετικά πρώιμη και ο τρύγος ολοκληρώθηκε στις αρχές Οκτωβρίου, με την ποσότητα παραγωγής μειωμένη όσον αφορά το μέσο όρο. Η ποιότητα ήταν εξαιρετική, με εξαίρεση την ελαφρώς μειωμένη αρωματική ένταση στις λευκές ποικιλίες και την, επίσης, ελαφρά αύξηση του pH, όπως και πέρυσι.

Αχαΐα

Το 2022 ήταν μια ιδιαίτερη εσοδεία για την περιοχή της Αχαΐας, διαφορετική για την πεδινή και την ορεινή. Ο παρατεταμένος καύσωνας του καλοκαιριού οδήγησε σε πρώιμο τρύγο τα πεδινά, με αποτέλεσμα κρασιά με ψηλό αλκοολικό τίτλο και μεγάλο όγκο, που υστερούν σε φινέτσα και οξύτητα. Τα ορεινά έτυχαν έναν από τους καλύτερους τρύγους των τελευταίων ετών, αφού οι κλιματικές συνθήκες βοήθησαν στην καλύτερη δυνατή ωρίμαση, με σταφύλι που είχε ωριμάσει φαινολικά και αρωματικά και έδωσε ανάλογα κρασιά, με πολύ καλό όγκο, ισορροπία μεταξύ όλων των συστατικών τους και φινέτσα.

Ηλεία

Ψυχρότερος από των προηγούμενων χρόνων ήταν ο χειμώνας 2021-22, με κανονικές βροχοπτώσεις έως τον Φεβρουάριο του 2022. Η έναρξη της βλαστικής περιόδου των αμπελιών καθυστέρησε κατά 15 περίπου ημέρες, λόγω του ψυχρότερου από το σύνηθες Μαρτίου. Στη συνέχεια ο καιρός εξελίχθηκε με κανονικές προς λίγες για την περιοχή βροχοπτώσεις (κυρίως στα ορεινά του νομού), αλλά και υψηλές θερμοκρασίες κατά τους μήνες Ιούνιο και Ιούλιο, χωρίς υπερβολικές τιμές ή καύσωνες και με ελάχιστες βροχές. Όλα αυτά, μαζί με τα πολύ χαμηλά ποσοστά ασθενειών ή εχθρών της αμπέλου, είχαν αποτέλεσμα σταφύλια ιδιαίτερα υψηλής ποιότητας και ελάχιστες ζημιές στην παραγωγή. Ο τρύγος ξεκίνησε με τις διεθνείς ποικιλίες στις αρχές Αυγούστου και ολοκληρώθηκε με τις ερυθρές

στα μέσα Σεπτεμβρίου. Ήταν, μάλλον, απαιτητικός και υποχρέωσε σε κάποιες περιπτώσεις σε διαδοχικούς τρύγους για κάθε ποικιλία ίδιου αμπελοτεμάχιου, λόγω διαφορετικής ωρίμασης. Οπότε η εσοδεία 2022 ήταν μία από τις καλύτερες των τελευταίων ετών, αν και δύσκολη (χρονιά του αμπελουργού και του οινοποιού ταυτόχρονα) με πολύ αρωματικούς λευκούς οίνους πλούσιας δομής και μάλλον ψηλότερων αλκοολικών τίτλων από ό,τι συνήθως. Καλή αλλά όχι πολύ ψηλή ήταν η οξύτητα. Οι ερυθροί έχουν ισχυρό τανικό προφίλ βελούδινου χαρακτήρα, οπότε δυναμικό βαθιάς παλαίωσης, ενώ είναι πολύ φρουτώδεις, με μεγάλη αρωματική διάρκεια.

Μαντινεία

Ο χειμώνας του 2022 στη Μαντινεία είχε χαμηλές θερμοκρασίες, πολλούς παγετούς και ψηλά επίπεδα βροχοπτώσεων, οδηγώντας την εσοδεία σε οψίμιση και αρκετό φορτίο οφθαλμών στα πρέμνα. Η άνοιξη είχε έντονα καιρικά φαινόμενα: παγετό το Μάιο, κατά τα πρώτα βλαστικά στάδια, οπότε μείωση της παραγωγής, έντονες χαλαζοπτώσεις, που κατά περίπτωση προκάλεσαν ως και ολοκληρωτική καταστροφή της παραγωγής κατά τόπους. Πολλή δε υγρασία κατά την άνθιση είχε ως κατοπινό αποτέλεσμα αραιοραγία. Το καλοκαίρι είχε ήπιες θερμοκρασίες χωρίς καύσωνες και πολύ δροσερές νύχτες. Με εξαίρεση το τελευταίο δεκαήμερό του, ο Αύγουστος ήταν ξηρός. Οι καθημερινές, όμως, βροχοπτώσεις και η υγρασία στο τέλος του καλοκαιριού είχαν αποτέλεσμα προσβολές στα φύλλα του μοσχοφίλερου και μεμονωμένες σήψεις. Ωστόσο, σε γενικές γραμμές τα σταφύλια είχαν άριστη υγιεινή, καλή ωρίμαση και ήταν μικρόραγα, με έντονο χρωματισμό για τα δεδομένα του μοσχοφίλερου, ειδικά από αμπελοτεμάχια με χαμηλό φορτίο. Ο τρύγος διεξήχθη κανονικά έως λίγο όψιμα, μετά την 1^η Οκτωβρίου, υπό ήπιες θερμοκρασίες και νεφελώδη καιρό, που προς το τέλος του παρουσίασε λίγες βροχές. Η ποσότητα παραγωγής μοσχοφίλερου μειώθηκε σε σχέση με του 2021, λόγω αραιοραγίας, μικροραγίας ή καταστροφών. Οι λευκοί και οι ροζέ οίνοι από μοσχοφίλερο έχουν καλό αρωματικό δυναμικό, μέτρια προς κανονική οξύτητα και καλή έκφραση της τυπικότητας της ποικιλίας.

ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ

Σάμος

Οι καιρικές συνθήκες ήταν ευνοϊκές κατά τον αμπελουργικό κύκλο του 2022 στη Σάμο και συνέβαλαν ώστε η παραγωγή να κυμανθεί σε πολύ καλά ποσοτικά και ποιοτικά επίπεδα. Η παρατεταμένη ξηρασία (η τελευταία σημαντική βροχόπτωση πριν τον τρύγο του 2022 στη Σάμο σημειώθηκε στις 5 Μαρτίου 2022) επιτάχυνε την ωρίμαση, χωρίς να δημιουργήσει προβλήματα στην παραγωγή. Ο τρύγος ξεκίνησε στις αρχές Αυγούστου και ολοκληρώθηκε 29 Σεπτεμβρίου. Σε όλο αυτό το διάστημα οι συνθήκες θερμοκρασίας και ατμοσφαιρικής υγρασίας ήταν ιδανικές και συνέβαλαν στη σταδιακή ωρίμαση των σταφυλιών. Ψηλές θερμοκρασίες δεν σημειώθηκαν, με αποτέλεσμα να μην υπάρξουν ζημιές από καύσωνα. Τα σταφύλια απέκτησαν την επιθυμητή περιεκτικότητα σε σάκχαρα, διατηρώντας παράλληλα υψηλό αρωματικό δυναμικό. Η παραγωγή ξεπέρασε οριακά τους 5.000 τόνους σταφυλιού, παρουσιάζοντας μικρή μείωση σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, πράγμα φυσιολογικό, αφού το 2021 οι αμπελώνες σημείωσαν υπερβολική παραγωγή και συνυπολογίζοντας πως δεν αρδεύονται θεωρήθηκε τουλάχιστον πρωτοφανής. Η εσοδεία 2022 θεωρείται δυνατή και ποιοτική και οι οίνοι αυτής είναι άκρως αρωματικοί, με πολύ καλή οξύτητα και μεγάλες προοπτικές παλαίωσης. Πιο αναλυτικά, τα ξηρά λευκά κρασιά έχουν ζωηρή μύτη, στόμα

καλής οξύτητας και λίγο αυξημένο αλκοολικό βαθμό που την ισορροπεί. Τα διάσημα γλυκά σαμιώτικα κρασιά είναι αντίστοιχης ποιότητας, αρωματικά και με αυξημένη οξύτητα που ισορροπεί τα σάκχαρα τους.

Σέριφος

Βαρύ χειμώνα, για Κυκλάδες, είχε η Σέριφος το 2022 και μάλιστα με πολλά χιόνια. Εάν εξαιρέσεις τις δυσκολίες που επέφεραν αυτά στις εργασίες, ο ρόλος τους ήταν ευεργετικός έναντι των παρατεταμένων ξηρασιών των προηγούμενων ετών, προσφέροντας καλό υδατικό απόθεμα στα αμπέλια. Η άνοιξη ακολούθησε ήπια, με ελαφριά βοριαδάκια και χωρίς ζέστες. Είχε δε λίγες αλλά καλές βροχές. Το χωρίς ζέστες καλοκαίρι, με τα παρατεταμένα μελέμια του ήταν από τα καλύτερα της τελευταίας δεκαετίας, ειδικά κατά την περίοδο του περκασμού. Η πρώτη περίοδος του τρύγου ήταν εξαιρετική και όλα εξελίχθηκαν ομαλά. Στη συνέχειά του, όμως, δηλαδή από τέλη Αυγούστου και μετά, βροχοπτώσεις και εν συνεχεία συνεχόμενοι νοτιάδες δεν άφηναν τα σταφύλια να στεγνώσουν, δημιουργώντας αρκετές σαπίλες και προβλήματα στις εργασίες και τον προγραμματισμό, ευτυχώς όχι παντού. Το 2022 ήταν ποσοτικά από τις πιο δυνατές χρονιές της δεκαετίας, με παραγωγή σχεδόν 40% αυξημένη σε σχέση με πέρυσι, σε κάποιες περιπτώσεις και παραπάνω. Ανώτερη ήταν και η ποιότητα του σταφυλιού συγκριτικά με αυτή του 2021, αφού είχε καλύτερη ισορροπία ανάμεσα στα σάκχαρα και στην οξύτητα, οπότε η εικόνα των κρασιών είναι κατά πολύ άνω του ικανοποιητικού.

Πάρος

Βαρύς ο χειμώνας του 2022 στην Πάρο, με αρκετό κρύο και πάρα πολλές βροχές έως και χιονοπτώσεις. Το ήπιο καλοκαίρι δεν είχε καύσωνες, αλλά αρκετά μελέμια, ενώ οι θερμοκρασίες του ήταν χαμηλές για το νησί. Ο τρύγος ξεκίνησε όψιμα στις 11 Αυγούστου με τις λευκές ποικιλίες μαλαγουζιά, ύστερα ασύρτικο και πολύ αργότερα (1^η Σεπτεμβρίου) τη Μονεμβασιά. Τελείωσε δε στις 27 Σεπτεμβρίου με τις ερυθρές ποικιλίες μανδηλαριά και βάφτρα. Καθ' όλη τη διάρκειά του επικρατούσαν ηλιοφάνεια, βόρειοι άνεμοι, κανονικές για την εποχή θερμοκρασίες και υγρασία τις βραδινές ώρες. Η παραγωγή ήταν αυξημένη λόγω των συχνών βροχοπτώσεων του χειμώνα, 30-60% σε σχέση με του 2021, χρονιάς με πολύ μειωμένη παραγωγή εξαιτίας της ανομβρίας και των ισχυρών νοτιάδων κατά την περίοδο της άνθησης, που προξένησαν ζημιές στους οφθαλμούς, αλλά και του πολύ ζεστού καλοκαιριού. Η δε ποιότητα των σταφυλιών ήταν εξαιρετική, καθώς ωρίμασαν ικανοποιητικά και σε όχι πολύ ψηλές θερμοκρασίες, μιας και ισχυροί βοριάδες επικρατούσαν όλο το καλοκαίρι. Τα κρασιά έχουν πλούσιο άρωμα, ψηλό αλκοολικό τίτλο και ανάλογη οξύτητα.

Σαντορίνη

Η ιδιαιτερότητα και η σπανιότητα της εσοδείας 2022 για τη Σαντορίνη φάνηκε ευθύς εξαρχής, από την έναρξη, κιόλας, της αμπελουργικής περιόδου, αφού οι χαμηλές θερμοκρασίες κατά τους χειμερινούς μήνες συνοδεύτηκαν από διπλή εμφάνιση χιονιού, τον Ιανουάριο και το Φεβρουάριο, πράγμα σπάνιο για το νησί. Έτσι, η διαφορά της μέσης θερμοκρασίας πρώτου τριμήνου του έτους ήταν 2,5°C κάτω από αυτήν του 2021. Αποτέλεσμα η αρκετά αργοπορημένη έκπτυξη οφθαλμών, κατά τα μέσα Απριλίου, καθώς και η ενίσχυση του υδατικού αποθέματος, που βοήθησε την ανάπτυξη των φυτών ύστερα από την ακραία δύσκολη για τη φυσιολογία τους χρονιά του 2021. Οι χαμηλές θερμοκρασίες επηρέασαν τους οφθαλμούς, ενώ η παρατεταμένης διάρκειας ανάπαυση της αμπέλου

επηρέασε την προσδοκώμενη παραγωγή και την ομοιόμορφη έκπτυξη οφθαλμών. Η βροχόπτωση, ένας κρίσιμος για τα δεδομένα του νησιού παράγοντας, κυμάνθηκε στα ανώτερα φυσιολογικά δεδομένα. Αν και οι βροχές άργησαν να ξεκινήσουν το χειμώνα, με εξαίρεση μία μικρή βροχόπτωση τον Οκτώβριο του 2021, το επτάμηνο Οκτώβριος 21 – Απρίλιος 2022 καταγράφηκαν 320mm βροχής, με περίπου τα 250mm να πέφτουν κατά το πρώτο τετράμηνο του έτους. Οι βροχές αυτές ήταν ομοιόμορφα κατανεμημένες μόνο κατά του μήνες Ιανουάριο έως και Μάρτιο. Ο Μάιος ήταν θερμός, όπως και του 2021, ενισχύοντας την ανάπτυξη των φυτών. Οι μήνες του καλοκαιριού χαρακτηρίστηκαν από ήπιες θερμοκρασίες, έντονη κατά περιόδους υγρασία και συχνούς βοριάδες, που μαζί με την αργοπορημένη έναρξη της βλάστησης, τη συνηθισμένη για το νησί υγρασία και κυρίως την έλλειψη ψηλών θερμοκρασιών οδήγησαν στον πιο όψιμο τρύγο των τελευταίων ετών, ίσως και των τελευταίων 30, τουλάχιστον με βάση τοπικές αναφορές! Άξιο λόγου είναι πως οι εν λόγω βοριάδες (μελέτεια) ήταν τόσο ισχυροί και έπνεαν ασταμάτητα από τα μέσα Ιουνίου μέχρι τα τέλη Ιουλίου, που δεν επέτρεψαν την ανάπτυξη του φαινομένου της πρωινής δρόσου. Το σταφύλι ήταν σε πολύ καλή κατάσταση, με απουσία των συνηθισμένων εγκαυμάτων, αλλά είχε ήπια ανομοιομορφία ωρίμασης. Ο αριθμός τσαμπιών ήταν αυξημένος σε σύγκριση με τα τελευταία έτη, με εξαίρεση το 2020, ενώ οι ρώγες τους είχαν εντυπωσιακή τραγανότητα. Οι πρώτες παραλαβές για κάποια οινοποιεία πραγματοποιήθηκαν στις 11 Αυγούστου, ενώ ο κύριος όγκος παραλαβών έγινε μετά τις 16 του μήνα αυτού. Ωστόσο, η έντονη βροχόπτωση (καταιγίδα, που σε 45 λεπτά της ώρας σημειώθηκαν 26,8mm βροχής) στις 24 αυτού του μήνα επηρέασε την πορεία ωρίμασης και την υγιεινή του καρπού αρκετών περιοχών, σχεδόν το 60% της παραγωγής του νησιού, αφού έγινε εν μέσω τρύγου. Η ωρίμαση σχεδόν σταμάτησε, οπότε σε κάποιες περιοχές σημειώθηκε μείωση σακχάρων και οξύτητας, αφού η ρώγα βρέθηκε ξαφνικά με άφθονη υγρασία. Υπήρξαν, επίσης, περιοχές που η δυνατή βροχόπτωση παρέσυρε την επιφανειακή ελαφρόπετρα με αποτέλεσμα κάποιοι αμπελώνες να σκεπαστούν με φερτά υλικά. Στην επιφάνεια δε του εδάφους κάποιων άλλων σχηματίστηκαν μεγάλα χαντάκια. Η ξαφνική εναλλαγή της ξηρασίας του καλοκαιριού με άφθονο νερό επηρέασε αρνητικά την ποιότητα και την ποσότητα παραγωγής. Ο τρύγος ήταν σχετικά σύντομος, καθώς οι ωριμάσεις συνέπεσαν σε διάφορα χωριά. Αυξημένη ήταν η παραγωγή, τουλάχιστον συγκριτικά με το μέσο όρο των τελευταίων ετών, αλλά όχι μεγαλύτερη από του 2020. Όσον αφορά την ποιότητα, η υγιεινή των σταφυλιών επηρεάστηκε από τη βροχή στο τέλος Αυγούστου, αλλά υπήρξαν και περιοχές που ευνοήθηκαν από αυτήν. Αλλιώς, το 2022 θα ήταν στο σύνολό της μια από τις καθαρότερες χρονιές. Παρά την εικόνα τους, όψιμα και με ανοιχτόχρωμους φλοιούς, η οργανοληπτική και η αναλυτική κατάσταση των σταφυλιών ήταν αρκετά έως πολύ καλή, με καρπό που είχε ομοιογένεια και τσαμπιά δεμένα και καλοσχηματισμένα. Αποτύπωναν, όμως, την αδυναμία του φυτού να ωριμάσει καλά το σταφύλι, τουλάχιστον με μέτρο σύγκρισης τα προηγούμενα χρόνια. Αυτό αντανακλάται στα χαρακτηριστικά των κρασιών, που έχουν αυστηρή αλλά πολύπλοκη και πλούσια αρωματική εικόνα, συμπυκνωμένο στόμα με έντονη ορυκτότητα, αλλά ήπια επίπεδα αλκοόλης και μάλλον όχι τόσο νευρώδη οξύτητα, Αυτή που χαρακτηρίζει συνήθως τα κρασιά του νησιού, τα οποία την εσοδεία 2022 έχουν μάλλον πιο ήπιο χαρακτήρα.

Κως

Σχετικά όψιμη, έως και 12 ημέρες οψιμότερη της περσινής, ήταν η εσοδεία 2022 για τον αμπελώνα της Κω. Φυσιολογικός ο χειμώνας είχε διαρκώς χαμηλές θερμοκρασίες ήπιας έντασης, ενώ ψηλές βροχοπτώσεις έως τα μέσα Φεβρουαρίου καθόρισαν την κανονική

έκπτυξη των οφθαλμών και τη σταδιακή βλαστική ανάπτυξή τους μέχρι και τα 10 εκατοστά μήκος. Ανάλογα φυσιολογική ήταν και η ανάπτυξη των ταξιανθιών, χωρίς φαινόμενα επιτάχυνσης προς την ανθοφορία, λόγω των ολιγοήμερων νοτιάδων ήπιας έντασης, που άλλοτε επικρατούν για πολλές ημέρες στη νησιωτική Ελλάδα, στα μέσα προς τα τέλη της Άνοιξης. Το ήπιο καλοκαίρι, με απουσία μέγιστων ημερήσιων θερμοκρασιών άνω των 35°C (Μ.Ο. ημερήσιας θερμοκρασίας 30-31,5°C) σφράγισε τη φυσιολογική είσοδο στη φάση ωρίμασης. Ο Αύγουστος παρέμεινε στο ίδιο μοτίβο καιρού, με ήπιες θερμοκρασίες και χωρίς βροχοπτώσεις. Άξιο αναφοράς είναι μόνο η περιορισμένη ηλιοφάνεια για το 5ήμερο που ακολούθησε την 21^η Αυγούστου, με ευεργετικές επιπτώσεις για κάποιες ποικιλίες, αφού επέφερε αργή και σταδιακή πορεία προς την ιδανική ωριμότητά τους. Συγκριτικά με τα πολύ χαμηλά επίπεδα ποσότητας της παραγωγής του 2021 και ανάλογα και με την ηλικία κάθε αμπελώνα, αύξηση 25-40% παρατηρήθηκε στην παραγωγή του 2022. Τα δε φορτία κρίθηκαν φυσιολογικά και σε καμία περίπτωση δεν τέθηκε θέμα πράσινου τρύγου ώστε να ευνοηθεί η διαδικασία ωρίμασης. Πολύ καλή η ποιότητα πρώτης ύλης αποδίδεται στις εξαιρετικές ισορροπίες φορτίου και φυλλικής επιφάνειας των αμπελοτεμαχίων, καθώς και στο ήπιο θερμοκρασιακά 3μηνο Μαΐου, Ιουνίου, Ιουλίου. Η χρονιά δεν στιγματίστηκε από κάποιες ακραίες κλιματολογικές συνθήκες, όπως συνέβη το 2021. Οι διάφορες βαθμίδες ποιότητας εξαρτήθηκαν σε μεγάλο βαθμό από τη συστηματική αντιμετώπιση της ευδεμίδας. Για ακόμη, όμως, μία φορά ο αμπελουργός πρωταγωνίστησε, αφού απαιτήθηκε συνεχής και επίμονη παρουσία στο αμπέλι, είτε για ορθή φυτοπροστασία, είτε για την τήρηση των ενδεδειγμένων καλλιεργητικών τεχνικών. Όλες οι ποικιλίες είχαν στη διάθεσή τους τα κλιματικά δεδομένα για να αναδείξουν τους τυπικούς οργανοληπτικούς χαρακτήρες τους. Οπότε τα κρασιά έχουν πολύ καλή ισορροπία μεταξύ αλκοολικού βαθμού και οξύτητας, καθώς και υψηλής έντασης αρωματικά προφίλ. Τα ερυθρά δεν φέρουν τη συνηθισμένη, πλέον, φαινολική συμπύκνωση και το ζεστό χαρακτήρα της μεσογειακής λεκάνης, αλλά έχουν φινέτσα, κομψότητα και, όπως φαίνεται, αντοχή στο χρόνο.

Ρόδος

Όψιμη χρονιά το 2022 για τη Ρόδο, με κανονικό χειμώνα και καλά υδατικά αποθέματα, είχε κανονική έκπτυξη οφθαλμών, βλαστών και ταξιανθιών, κατά τη διάρκεια ηπιότερων από το συνηθισμένο μελτεμιών. Ήπιο και το καλοκαίρι, χωρίς καύσωνες, οδήγησε σε φυσιολογική ωρίμαση. Μετά τις 21 Αυγούστου σημειώθηκε ένα 5ήμερο πολύ ψηλής ατμοσφαιρικής υγρασίας (άνω του 90%), με υψηλής έντασης και πολλών χιλιοστών ύψους βροχοπτώσεις 48 ωρών. Το ευτυχές γεγονός που βοήθησε στην αποφυγή ολοκληρωτικής υποβάθμισης της ποιότητας των σταφυλιών ήταν οι βοριάδες, έντασης 5 μποφόρ, που έπνεαν για αρκετές ημέρες μετά τις βροχοπτώσεις. Τελικά, η πολύ καλής ποιότητας πρώτη ύλη δεν στιγματίστηκε από άλλες ακραίες κλιματικές συνθήκες, όπως συνέβη το 2021. Μεγάλο ρόλο έπαιξε η αντιμετώπιση της ευδεμίδας, κάνοντας τον αμπελουργό πρωταγωνιστή και τη φυτοπροστασία, μαζί με τις καλλιεργητικές τεχνικές, το πλέον σημαντικό στοιχείο για την ποιότητα και την ποσότητα της παραγωγής. Με ποικιλιακή τυπικότητα τα σταφύλια όλων των ποικιλιών έδωσαν αρωματικά λευκά κρασιά, ισορροπημένα ανάμεσα σε αλκοόλ και οξύτητα και ερυθρά με περισσότερη του συνηθισμένου φινέτσα, αλλά και δυνατότητες για μακρόχρονη παλαίωση.

Το πρώτο σημαντικό καιρικό φαινόμενο του 2022 για το αμπέλι ήταν οι θυελλώδεις άνεμοι στις αρχές Απριλίου, με ζημιά στη νεαρή βλάστηση κάποιων αμπελώνων. Γενικότερα, την άνοιξη δεν παρατηρήθηκαν έντονες διακυμάνσεις της θερμοκρασίας, ενώ σημειώθηκαν ελάχιστες βροχοπτώσεις. Η άνθηση εξελίχθηκε ομαλά και η καρπόδεση ολοκληρώθηκε χωρίς πρόβλημα. Η έντονη ανομβρία συνεχίστηκε και το καλοκαίρι, που είχε ήπιες θερμοκρασίες, χωρίς έντονους καύσωνες, σημαντικούς βόρειους ανέμους και μεγάλη διάρκεια ηλιοφάνειας. Ωστόσο, η χρονιά σημανδεύτηκε από πολύ υψηλά επίπεδα πληθυσμού ευδεμίδας, πραγματικά πρωτοφανή, που είναι, ίσως, ο σημαντικότερος εχθρός της αμπέλου, επιφέροντας υπολογίσιμη ζημιά στην παραγωγή των αμπελώνων. Σε συνδυασμό και με τις σημαντικές βροχοπτώσεις που καταγράφηκαν το τελευταίο δεκαήμερο του Αυγούστου, τόσο η ποσότητα, όσο και η ποιότητα των σταφυλιών επηρεάστηκαν αρνητικά, κυρίως σε ό,τι αφορά τις μεσοόψιμες και της όψιμες αμπελουργικές περιοχές. Ο τρύγος ξεκίνησε το πρώτο δεκαπενθήμερο του Αυγούστου, με οψιμότητα μίας εβδομάδας και ολοκληρώθηκε περίπου στα τέλη του Σεπτεμβρίου. Απαιτητική η αμπελουργική χρονιά στην Κρήτη ήθελε σημαντικές καλλιεργητικές τεχνικές και καλές γεωπονικές γνώσεις για έγκυρη και έγκαιρη φυτοπροστασία. Εφόσον εφαρμόστηκε η εσοδεία 2022 έδωσε σταφύλι άριστης υγιεινής από λευκές ποικιλίες και κρασιά εκρηκτικών αρωμάτων, με τυπικότητα, ισορροπία και εντυπωσιακή οξύτητα. Το σταφύλι των ερυθρών ποικιλιών είχε έντονες και πλούσιες τανίνες και τα κρασιά διαθέτουν εχέγγυα για καλή παλαίωση, έχοντας και τυπικό χαρακτήρα και γεμάτο σώμα. Η ποσότητα, όμως, έπεσε κατά 25% σε σχέση με της προηγούμενης χρονιάς.